

07.03.2013

Sisäasiainministeriö

Viite SM066:00/2011

Asia **OKM lausunto - Hallituksen esitysluonnos laiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Sisäasiainministeriö on pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Ehdotuksella yksityisiä turvallisuuspalveluita koskeva lainsäädäntö keskitettäisiin yhteen lakiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Lakiehdotuksen tavoitteet

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää hyvänä, että esitetyn uuden lain avulla halutaan selkiyttää ja ajantasaistaa yksityisiä turvallisuuspalveluja koskevaa lainsäädäntöä ja alan työntekijöiden toimivaltuuksia sekä lisäksi kehittää samalla alan koulutusta ja valvontaa.

Ehdotuksen vaikutukset

Ehdotuksessa ei ole arvioitu sen vaikutuksia tilaisuuden järjestäjän tai paikan haltijan näkökulmasta. Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että olisi perusteltua arvioida esityksen vaikutuksia esimerkiksi yleisötilaisuuksien turvallisuuteen. Mikäli katsotaan, ettei esityksellä ole vaikutuksia tilaisuuksien tai paikkojen turvallisuuteen, myös tämä olisi hyvä tuoda esityksessä esiin.

Vartijan ja järjestyksenvalvojan koulutus

Lakiehdotuksen 8 §:ssä esitetään, että vartijaksi hyväksymisen edellytykset pidettäisiin ennallaan. Vartijaksi pyrkivälle asetettaisiin edelleen ikään, vaadittavaan koulutukseen sekä nuhteettomuuteen liittyviä edellytyksiä. Pykälän 1 momentin 2 kohdassa esitetään säädettäväksi, että vartijan koulutus kytkettäisiin edelleen ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaiseen vartijan koulutukseen. Koulutuksen yleisistä raameista ja opetusalueista säädettäisiin lailla ja eri opetusalueiden sisällöstä ja

laajuudesta tarkemmin sisäasianministeriön asetuksella. Tavoitteena on, että enemmistö vartijoista olisi tulevaisuudessa suorittanut vartijan ammattitutkinnon kokonaisuudessaan. Sisäasianministeriön määrittämän vartijan peruskoulutuksen laajuutta esitetään laajennettavaksi 100 tunnista 120 tuntiin ja koulutuksen sisältöjä painotettavaksi perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja vartijan tehtävien hoitamiseen niin, että perus- ja ihmisoikeuksiin puututaan mahdollisimman vähän.

Opetus- ja kulttuuriministeriö haluaa tuoda esiin, että myös Opetushallituksen vuonna 2010 päättämiin turvallisuusalan perustutkinnon perusteisiin ja erityisesti tutkinnon osaan ”Vartioinnin ja järjestyksenvalvonnan perustoiminta 10 ov” on sisällytetty sisäasianministeriön määrittämä vartijan sekä järjestyksenvalvojan koulutus ja sen koulutussisällöt. Opetus- ja kulttuuriministeriön näkemyksen mukaan turvallisuusalan perustutkinto tulisi lisätä lakiehdotuksen 8 ja 10 §:iin. Turvallisuusalan perustutkinto on ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (630/1998) mukainen tutkinto.

Esitysluonnoksen 41 §:ssä ehdotetaan, että järjestyksenvalvojakoulutus järjestetään myös jatkossa nykyistä vastaavalla tavalla. Koulutusjärjestelyt ovat osoittautuneet toimiviksi, ja järjestelyillä on pystytty takaamaan sekä koulutuksen riittävä taso että monipuoliset mahdollisuudet koulutuksen järjestämiseen eri puolilla Suomea. Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää hyvänä, että 41 §:n 1 momentissa otetaan järjestyksenvalvojakoulutuksen mahdollisina järjestäjinä huomioon sekä alan näyttötutkintoja järjestävät tutkinnon järjestäjät (kohta 2) että alan peruskoulutusta järjestävät koulutuksen järjestäjät (kohta 3). Opetus- ja kulttuuriministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että alan perustutkinnon virallinen nimi on *turvallisuusalan* perustutkinto, eikä turvallisuusvalvojan perustutkinto kuten kohtaan 2 on kirjoitettu. Turvallisuusalan perustutkinnon suorittaneet voivat käyttää tutkintonimikettä turvallisuusvalvoja, mutta tutkinnon virallinen nimi on turvallisuusalan perustutkinto.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä, että myös jatkossa eri alojen ammatinharjoittamissädöksissä määritellyt osaamisvaatimukset sijoitetaan osaksi ammatillisia tutkintoja ja niiden ammattitaitovaatimuksia ammatillisten tutkintojen perusteissa, jolloin tutkinnon tai sen osan tai osien suorittaminen antaa ammatinharjoittamissädöksissä edellytetyn pätevyyden. Tutkinnon perusteiden valmistelu tapahtuu opetushallinnon, ammatinharjoittamislainsäädännöstä vastaavan hallinnonalan ja työelämän toimijoiden yhteistyönä, jolloin pätevyysvaatimusten muuttuminen voidaan ottaa joustavasti huomioon ammatillisten tutkintojen perusteissa.

Järjestyksenvalvojan asettaminen

Ehdotetussa yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 28 §:ssä luetellaan tyhjentävästi paikat, johon järjestyksenvalvoja voidaan asettaa. Pykälän 1 momentin 6 kohdan mukaan järjestyksenvalvojia voitaisiin asettaa jatkossa myös yliopistolaisissa (558/2009) tarkoitetun yliopiston ja ammattikorkeakoululaissa (351/2003) tarkoitetun ammattikorkeakoulun toimipaikkaan. Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo olevan perusteltua, että hallituksen esityksessä on huomioitu myös korkeakoulujen turvallisuus.

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö esittää harkittavaksi, että 28 §:n luetteloon lisättäisiin liikuntapaikat. Liikuntapaikkojen normaalikäytössä järjestyksenvalvojia ei tarvita. On kuitenkin liikuntapaikkoja, joissa järjestyksenvalvojilla voidaan oleellisesti parantaa liikuntapaikan käyttöturvallisuutta. Tällaisia paikkoja ovat esimerkiksi

rinnehihtokeskukset. On myös mahdollista, että tulevaisuudessa syntyy uusia lajeja, joissa tilanne saattaa olla sama. Tästä johtuen opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä, että järjestyksenvalvojan asettaminen liikuntapaikkaan olisi tarvittaessa mahdollista.

Ulkomaiset pätevyystodistukset

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiinnittää huomiota yksityisiä turvallisuuspalveluja koskevan lakiehdotuksen 110 §:ään, jossa säädettäisiin ulkomaisista pätevyystodistuksista. Ehdotettua sääntelyä ei voida pitää kaikin osin perusteltuna ottaen huomioon ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/36/EY, joka on pantu kansallisesti täytäntöön mm. säätämällä laki ammattipätevyyden tunnustamisesta (1093/2007, ns. ap-laki).

Ap-lain mukaan säännellyllä ammatilla tarkoitetaan virkaa tai tehtävää, jonka aloittamisen tai harjoittamisen edellytyksenä on, että henkilö täyttää tietyt laissa tai asetuksessa säädetyt ammattipätevyyttä (esim. koulutusta) koskevat vaatimukset. Yksityisiä turvallisuuspalveluja koskevan lakiehdotuksen perusteella säänneltyjä ammatteja olisivat jatkossa ainakin vartija, väliaikainen vartija, järjestyksenvalvoja, järjestyksenvalvojakouluttaja sekä vastaava hoitaja.

Ammattipätevyyden tunnustamisella tarkoitetaan päätöksentekoa henkilön kelpoisuudesta harjoittaa säänneltyä ammattia Suomessa. Ap-lain 5 §:ssä säädetään ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaavasta tahosta. Säännöksen mukaan oikeudesta harjoittaa ammattia toisessa maassa hankitun ammattipätevyyden perusteella päättää sama taho, joka myöntää oikeuden kyseisen ammatin harjoittamiseen Suomessa suoritetun tutkinnon perusteella. Näin ollen poliisilaitosten ja Poliisihallituksen tulisi ehdotuksen mukaisesti ja myös ap-lain nojalla päättää toisessa EU/ETA-maassa hankitun pätevyuden tuottamasta kelpoisuudesta lakiehdotuksessa tarkoitettujen säänneltyjen ammattien osalta.

Ehdotetun 110 §:n mukaan päätöksenteon edellytyksenä olisi, että ”kyseisessä maassa asetetut vaatimukset vastaavat Suomessa voimassa olevia vaatimuksia sekä että kyseisen maan yksityisiä turvallisuuspalveluja koskevat säännökset ja määräykset vastaavat oleellisilta osin Suomessa voimassa olevia säännöksiä.” Säänneltyjen ammattien osalta ammattipätevyyden tunnustamisen edellytykset ja tunnustamiseen liittyvien menettelyjen tulisi kuitenkin määrittyä direktiivissä säädetyllä tavalla, eivätkä 110 §:ään ehdotetut edellytykset huomioi riittävästi direktiivissä asetettuja menettelytapoja (esim. mahdollisuus korvaaviin toimenpiteisiin). Näin ollen ehdotettavassa 110 §:ssä voisi olla tarpeen viitata ap-laissa säädettyihin edellytyksiin ja menettelyihin. Tarkoituksenmukaisinta saattaisi myös olla, että laissa säädettäisiin esimerkiksi Poliisihallitukselle velvoite toimia toimivaltaisena viranomaisena muualla kuin Suomessa hankitun pätevyuden tuottamasta kelpoisuudesta päätettäessä, jottei päätöksenteko pirstoutuisi yksittäisille poliisilaitoksille.

Kansliapäällikön sijainen,
Ylijohtaja

Riitta Kaivosoja

Hallitussihteeri

Juho-Antti Jantunen

Jakelu Erityisasiantuntija Timo Kerttula, SM

Tiedoksi Valtiosihteeri
Erityisavustajat
Opetus- ja kulttuuriministeriön osastot ja erilliset yksiköt